

„Debrecenbe kéne menni...”

Beszámoló

a

Magyar Népművelők Egyesülete XXVIII. Vándorgyűléséről Debrecen, 2011. május 17-19.

XXVIII. alkalommal gyűltek össze a közművelődési szakemberek a Magyar Népművelők Egyesülete Vándorgyűlésére. A rendezvényt - az előző évek gyakorlatával szakítva - az őszi időszak helyett májusra hirdették meg a szervezők. Debrecen második alkalommal adott otthont a szakma legrangosabb eseményének, az első találkozóra 22 évvel ezelőtt, 1989 őszén került sor.

A Vándorgyűlés első napja baráti beszélgetésekkel, visszaemlékezésekkel, szakmai előadásokkal, egy hagyományteremtő verseny eredményhirdetésével és a díjátadóval telt el.

A Hajdú-Bihar Megyei Népművelők Egyesülete zamatos pálinkával, pogácsával várta az utazásban megfáradt kollégákat. A regisztráció helyszínén hívogató népzene, kirakodóvásár, jurta-állítás, fotózás, plakátkiállítás is gazdagította a programot.

A résztvevőket először Somogyi Béla Debrecen Megyei Jogú Város alpolgármestere köszöntötte. Felidézte az első Vándorgyűlés hangulatát, s örömét fejezte ki, hogy a visszatérő kollégákat másodszer már az új Kölcsey Központ XXI. századi infrastruktúrája fogadja. Mint mondta, a város mindig élenjárt a művelődés ügyének szolgálatában, az Alföldi Nyomda, a Debreceni Egyetem megalapítása nagyban hozzájárult a város, valamint a térség társadalmi, kulturális fejlődéséhez.

Bodó Sándor, a Hajdú-Bihar Megyei Közgyűlés elnöke a tanácskozás civil jellegét méltatta, kiemelte, hogy a most civilként jelenlevő szakemberek otthon, szűkebb hazájukban a civil társadalom legfontosabb bástyái, hiszen ők bátorítják, segítik a települések civil szervezeteit, s azok megmozdulásait.

A város és a megye vezetői után Dr. Gyarmathy Kálmán, a Magyar Népművelők Egyesülete alapító elnöke visszaemlékezése felidézte az egyesület 1979-es életre hívását. A Kertészeti Egyetem épületében megtartott akkori Alapító Kongresszuson közel 1000 népművelő vett részt. Mint mondta, az egyesület elnökségének akkor is az volt az egyik legfontosabb célja, hogy a szakmának megbecsülést, elismerést szerezzen, ösztönözze az új lehetőségeket, bátorítsa a szakmai kreativitást, s kapcsolatot teremtsen az egymástól távol élő kollégák között. Úgy érzi, mára a szakmánkat megérdemelt tekintély övezi, s jelentős szerepet tölt be a kulturális területen. A jelenlevők számára megfogalmazott üzenete ez volt: „Eszme, hit és lelkesedés nélkül ezt a szakmát nem lehet végezni, ezt kívánom Önöknek az elkövetkező évekre!”.

A köszöntők sorát Sajó Attila, jelenlegi MNE elnök rövid előadása zárta, melyben kifejtette, hogy büszke arra, hogy a leglátogatottabb közösségi tereket működtetik a kollégák, akik a gazdasági nehézségek ellenére kitartással és hittel végzik a munkájukat. Mindig van aktuális kihívás, amivel a szakmának meg kell küzdeni, sajnos az idei Vándorgyűlésre a költségvetési nehézségek miatt sokan nem, vagy csak rövid időre tudtak eljönni. Felhívta a figyelmet, hogy szakmánk ismét kihívás előtt áll, s reményét fejezte ki, hogy az állam és az ágazat irányítása

számít a Magyar Népművelők Egyesülete aktív részvételére a törvény-előkészítésben. Beszéde végén köszönetet mondott a megyei szervezőknek, a szakmai kirándulásokat támogató szervezeteknek, továbbá a REKULT akcióba bekapcsolódó közművelődési intézmények munkatársainak. A vörösiszap-katasztrófa által sújtott térség számára 3 millió forintot sikerült az akció során gyűjteni, mely összeget júniusban ünnepség keretében adja át az egyesület vezetősége a kolontári művelődési házban.

A felvezetőket a kultúra és az Európai Unió, valamint a soros elnökség kulturális eseményeink ismertetése követte. Dr. Hörsik Richárd képviselő, az Európai Ügyek bizottságának elnöke egy fontos parlamenti szavazás miatt nem tudott jelen lenni, gondolatait Csatlósne Komáromi Katalin, az egyesület elnökségi tagja osztotta meg a résztvevőkkel. Mint mondta, Magyarország az Európai Unió soros elnökeként nagy hangsúlyt fektet a kapcsolódó kulturális eseményekre, melyek a kulturális sokszínűséget és nemzeti kultúránkat is reprezentálják. A kultúra nagy segítséget nyújthat a gazdasági válságból való kilábaláshoz. Az összegzést néhány kiemelt rendezvény (Gombold újra, Együtt - az Európai Unió Napja, TeSZED – a tiszta Magyarországért) bemutatása zárta.

A Kultúra Program aktuális kérdéseiről Székely Edit, a KultúrPont Iroda vezetője tájékoztatta a hallgatóságot. Betegsége miatt Skype segítségével, otthonából ismertette a főbb prioritásokat és az EU2020 stratégiát. Fontosnak vélte, hogy választ kapjunk arra, hogy a kultúra hogyan tud hozzájárulni az EU2020 stratégia megvalósításához, továbbá a társadalmi tőke javításához. Összegzésében felhívta a figyelmet a kulturális, kreatív iparágak fejlesztésére, a kultúra és az innováció egymást feltételező kapcsolatára.

Az első nap szakmai előadásainak zárásaként Somogyi Béla, Debrecen Megyei Jogú Város alpolgármestere Debrecen közművelődési modelljét ismertette, majd a Közös jövőnk: Hajdú-Bihar - A Méliusz Juhász Péter Megyei Könyvtár és Művelődési Központ fejlesztési modelljéből kaphattak ízelítőt a résztvevők, melyet Jantyik Zsolt közművelődési igazgatóhelyettes tartott.

A díjátadási ceremónia első részében az év kulturális plakátja elismeréseket adták át, majd az egyesületi plakettek ünnepélyes átadására is sor került.

Díjazottak:

A Főnix Rendezvényszervező Kiemelkedően Közhasznú Nonprofit Kft. **különdíját** a Tuzséri Művelődési Ház kapta a „Megjártam a hadak útját” plakátért.

A Méliusz Juhász Péter Megyei Könyvtár és Művelődési Központ **különdíját** a kecskeméti Erdei Ferenc Kulturális és Konferencia Központ kapta az Alkonyattól pirkadatig – Vámpírfilmek éjszakája plakátért.

Debrecen város **különdíját** a hajdúszoboszlói Kovács Máté Városi Művelődési Központ és Könyvtárnak ítélte a zsűri a Szoboszlói Folkhévtéve plakátért.

A Debreceni Művelődési Központ **különdíját** a Pécsi Trilla szervezet kapta egy gyermekprogram plakátjáért.

Az év kulturális plakátja 2010 díjat Sajó Attila MNE elnök és az Alföldi Nyomda képviselője adta át a komáromi Csokonai Művelődési Központ és a Garabonciás Folklor

Együttes közös **András Napi Vigasságok** rendezvényének plakátját. A díj Ölveczky Gábor tervezőgrafikus, a Komáromi Kisgaléria művészeti vezetője munkáját dícséri.

Rendhagyó módon, mivel az előző Vándorgyűlés óta alig félév telt el, az Önkormányzatok a közművelődésért díjat és a Magyar Népművelők Egyesület emlékplakettjét most nem ítélte oda az elnökség.

Ebben az évben odaadó munkájukért a Magyar Népművelők Egyesülete volt elnökeit tüntették ki, akik emlékplakettet kaptak:

Dr. Gyarmathy Kálmán,
Drucker Tibor,
Horváth László,
Földiák András,
Tóth Csaba és
Borbáth Erika.

Megható pillanatok voltak, amikor a volt elnökök röviden felidéztek a múltat. Azt a múltat, amelynek során mindenki hozzájárult ahhoz, hogy a művelődési házak rendszere még ma is kimagaslóan a legkiterjedtebb kultúraközvetítő hálózat Magyarországon.

A kitüntetettek tiszteletére az Egyesület nívós gálaestet szervezett, melyen többek között színpadra lépett a Csürdögölő Együttes, Bíró Gergely és a Debrecen Dixieland Band.

Közös fotózás, majd vacsora zárta a napot. Az estélyen Halász János, a Nemzeti Erőforrás Minisztérium parlamenti államtitkára köszöntötte a résztvevőket. Előadásban felhívta a figyelmet a törvényelőkészítő munkára és a kulturális feladatellátást segítő közös gondolkodásra, melyhez partnerségre hívta a közművelődési intézmények munkatársait. Az est keretében tavalyi házigazdáink, a szombathelyiek átadták az MNE vándorhordóját, melyet a helyiek egyből csapra is vertek. Ugyancsak ekkor jelentették be azt is, hogy a következő vándorgyűlés helyszíne Eger lesz.

A második nap a plenáris előadások, a szakmai tapasztalatcsere kirándulások, a hagyományteremtő „Magyar Kultúra Fája” ültetése, valamint az esti szórakoztató programok jegyében telt el.

A plenáris előadások sorát a Nemzeti Erőforrás Minisztériuma közművelődési főosztályvezetője, Cserép László nyitotta. A kultúra aktuális értelmezése és mai feladatainak meghatározása mellett a szakma helyi községformáló erejére hívta fel a figyelmet, valamint a most zajló önkormányzati és az ágazati szaktörvény módosításának folyamatában a hatékony szakmai érdekképviselő fontosságára.

A második előadást Kapitány Gábor, az MTA tudományos kutatója tartotta. A kultúra mai európai és hazai helyzetének bemutatásán és elemzésén túl a várható perspektívákat is felvázolta, melyben egyértelműen megállapítható a közösségek fontossága, s az azok megszervezésében, működtetésében közreműködők felelőssége.

A harmadik előadásban Sajó Attila, az MNE elnöke ismertette az egyesület javaslatait a CXL. Törvény módosítására. A 15 pontba foglalt javaslat az alábbi célokat fogalmazza meg:

1. A közművelődéshez való jog és feltételrendszer biztosítása
2. Rögzíteni, hogy a közművelődés közfeladat.
3. Az önálló közművelődési és közgyűjteményi normatíva nevesítése.
4. Települési szintekhez igazítottan szabályozni a képesítési feltételek minimumát.
5. Kezdeményezni a közművelődési intézmény és közművelődési közösségi szintér központi nyilvántartásának, névjegyzékének vezetését.
6. Megteremteni a közművelődési közösségi szintér létesítésének és működtetésének rendeleti szabályozásának lehetőségét.
7. Szabályozni a többfunkciós intézmények vezetői kinevezésének rendjét.
8. Módosítani a közművelődési feladatellátás átszervezésével ill. megszüntetésével járó kötelezettségek határidejét, illetve be nem tartás esetén szankciók bevezetését.
9. A megyei szintű feladatellátás megerősítése.
10. Az országos szintű feladatellátás bővítése és konkretizálása, valamint a közművelődési országos intézmények rögzítése a 4. sz. mellékletben.
11. A fejezeti kezelésű előirányzatok körében pontosítani az országos hatókörű közművelődési társadalmi szervezetek körét.
12. Erősíteni a közművelődési szakfelügyeletet, ugyanakkor ezzel párhuzamosan a kulturális szakértői tevékenység törvényben rögzített részletes szabályozását mellőzni, mivel az külön rendeletben már rögzítve van.
13. Elősegíteni a települések közötti közművelődési célú kooperációt.
14. Kiegészíteni a felhatalmazásokat a Kormány és a Miniszter hatáskörében.
15. A fogalmak pontosítása a törvényben illetve a fogalomtárban (pl. intézmény – költségvetési szerv fogalmak használata, értelmezése...)

A délután a környéken tettek szakmai kirándulásokat a résztvevők. Sok hasznos szakmai tapasztalat, számos látnivaló és mindenhol a kollégák gondoskodó vendégszeretete várta a látogatókat. A gördülékenyen szervezett programokon a helyi gasztronómia specialitásaival is meg lehetett ismerkedni. A kirándulások az alábbi helyszíneken voltak:

1. Nagyvárad
2. Nádudvar-Hortobágy
3. Hajdúszoboszló
4. Debrecen

A kirándulásokról visszatérve este 9-kor a Nagytemplomban gyülekeztek a vándorgyűlés résztvevői, ahol egy csodaszép kórushangverseny hallgathattak meg, majd a Kölcsey Központnál található tér sarkán hagyományteremtő szándékkal elültették a „Magyar Kultúra Fáját”. Ahogy elhangzott: aki fát ültet, az a jövőt tervezi. Bízunk benne, hogy ez igaz lesz szakmánkra is. A tölgyfa elültetéséhez és a gyökerek erősödéséhez a jelenlévő megyék képviselői otthonukból hozott földdel is hozzájárultak. A fa ültetésének ünnepségét tűzszonglőr lányok látványos bemutatója zárta.

És a programnak még nem volt vége, hisz a Kölcsey Központban a Vojtina Bábszínész zenekar, a Csürdöngölő együttes és akrobatikus rock and roll táncosok éjszakába nyúló programja várta a kitaratókat, akik a rendkívül kellemes időben hosszasan beszélgettek és váltották meg a világot a ház hangulatos teraszán.

